

1789. leta jim odkazano, dovoljuje nadaljno trgovino s tistim, razvidi se, da so se trgovske pravice kramarjev v Kranjski mnogo dalje raztezale, nego v mnogih drugih provincijah. Vsak kramar dobil je konečno pravico do trgovine v polnem obsegu, ko se je izkazal, da se je trgovine redno naučil ter da ima za trgovca više vrste potreben zaklad, da-si je trgovskemu stanu vendar-le kot kra ar utelovljen ostal (privilegij graškega in ljubljanskega trgovskega društva). To je posebno bilo vzrok, da kramarstvo v Kranjski obsega še dandanes najrazličnejše blago. Se ve, da to velja posebno v malih krajih po kmetih. Nahajajo se kramarije z mešanim blagom, z lepotninami, kramarije s specerijskim in prek-morskim blagom, z olji, s tolščami, svečami, mili; dalje se nahajajo tudi kramarije, katere prodajajo samo oblačila, potem take, ki imajo samo lepotnine in nürnberško blago in nekaj blaga krojne trgovine; kramarji pa, katere bi prodajale samo v izkazu navedeno blago, ni najti. Kramarije te slednje vrste oi tudi ne mogle obstati, ker bi ne zadostovale potrebam prebivalstva. Če bi to malo trgovino, katera kupuje blago v večih prodajalnicah zborničnega okraja, onemogočili, odtegnili bi mnogim osobam zaslužek in škodo bi trpele tudi večje prodajalnice.

Iz teh razlogov naj se kramarije obdržijo v njihovem dozdanjem obsegu, ker tako ugajajo potrebam prebivalstva.

Za slučaj, če bi se to ne moglo zgoditi, naj bi se iz izkaza „od branjevcev prodavano blago“ izbrisalo in se nadomestilo z „od trgovcev s krojnim blagom prodavano blago“.

Obrt prteninarjev, kateri bi prodajali samo v izkazu navedeno blago, se ne nahaja v zborničnem okraju; ravno tako tudi ni trgovcev, kateri bi se pečali samo s trgovino belega blaga. Trgovski obrt prteninarjev in trgovina z belim blagom bi bila na Kranjskem sicer samo v velikih mestih, in sicer v Ljubljani možna.

V izkaz blaga za trgovski obrt prteninarjev naj bi se še sprejelo: tkano in pleteno blago, posteljne odeje; v izkaz trgovine z belim blagom: narejeno perilo, životki (nedrci), podvleka, sukanec (cvirn) in volna, svilene rokavice, platno, shirting, piqué i. dr.; iz izkaza za trgovinz z belim blagom naj bi se izločilo; rokavice in fino platno ter svileno blago slabejše vrste.

Kar se tiče trgovine s krajnim blagom (vsakdanjim ali rokedelnim blagom), se omenja, da je izkaz mnogo pretesen ter ne ugaja zdanjim razmeram v zborničnem okraju. Trgovina s krojnim blagom, katera more ostati samo v glavnem mestu in v nekaterih mestih po deželi, obseza navadno vse blago trgovine z belim blagom ter trgovine prteninarjev ter ne more na deželi nikakor obstati brez teh dveh trgovskih kategorij. Z ozirom na to naj bi trgovina s krojnim blagom obsezala: tkanine od bombaževine, volne (tudi sukno), svilo in polusvilo, juto, poluvolno, vse blago trgovine z belim blagom prteninarjev, prejo, sukanec, platneno blago, tkanine iz družih vlaknin in vlasij. Trgovine z lepotninami in z Nürnberškim blagom tudi skoro jedne brez druge ni misliti možno in primerno bi bilo, da se združita. V izkaz za trgovino z lepotninami naj bi se sprejelo: fine pletenine, pahaljice, palice, dišave, kadilne, potovalne in lovske potrebščine, izdelki od morske pene in jantarja i. dr., izločili pa naj bi se izdelki od zlata in srebra.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* Velikanski top. Iz Kruppove tovarne pripeljali so v Antwerpen velikanski top, ki je namenjen za laško

topničarstvo. Velikana pripeljali so tje na prav v ta namen narejenem železniškem vozu, ki meri v dolžini 23 metrov in teče na 32 kolesih. Top sam meri v votlini 40 centimetrov, je dolg 14 metrov in cev sama brez priprave za zatikanje tehta 118.000 kilogramov, z zatiko vred pa 121.000 kil. Top je naročila Laška in je neki namenjen za Specijo za oklepni stolp.

* Nesreča pred altarjem. Ko je 5. oktobra t. l. na Irskem v Kildaru maševal duhovnik dr. Kavanagh, prileti eden na altarju stoječih, iz lesa izdelanih angelov s tako močjo na glavo mašnikovo, da je takoj siloma padel na kamenita tla in v malo trenutkih izdihnil svojo dušo.

* Nesreča pri lovu. Princ Henrik pruski, drugi sin nemškega prestola-naslednika, vstrelil je pred nedavno pri neki lovski koči nadvojvoda badenskega nadgozdarja Müllerja s kroglo v gornje stegno tako nesrečno, da mu je razdrobil vso kost. Princ je namreč nastrelil jelena, nadgozdar pa je šel za jelenom. Ko se je nadgozdar vrnil na stan princev, bilo je uže precej temno, zato ga ni spoznal, temveč je mislil, da se mu bliža nastreljen jelen, posebno ko je gozdar s povzdignjeno roko hotel dati znamenje ter je princ roko smatral za rogovje ter je na 60 stopinj daleč strelil. — Zdravniki so preiskali rano, izlekli nekaj odlomkov kosti; ker ni večja žila ranjena, smatra se rana sicer za težko, pa ne za nevarno. Nadvojvoda je ponesrečenega nadgozdarja sam obiskal.

* Zavratne korale laške kraljice. Laški listi pišejo: Kraljica Margarita ima nabranih rudečih koravd, katerih ne odloži z vrata ne po dnevi ne po noči. Do koravd prišla je tako-le: Pred petimi leti sprehajal se je laški prestola-naslednik Viktor Emanuel s svojim odgojiteljem po Benetkah. Tu zagleda v oknu prodajalnice koravde, katere so mu bile posebno všeč ter reče: „te hočem kupiti svoji materi.“ Takoj stopi v prodajalnico ter vpraša, koliko koravde stanejo. Pa ko je cena izvedel, reče: „Toliko denarja nimam, pa stavim vam ponudbo: Za sedaj kupim pet koravd, druge mi shranite in kedar si na prosto roko mi danega denarja kaj prihranim, pošljem vam ga in vi mi za-nj daste toliko koravd, kolikor prav.“ Tako je bila kupčija sklenjena, toda trajalo je dve leti, predno je bilo princu mogoče, celo zavratnico koravd podati materi. Kraljica pa je bila tako ginjena od ljubezni sinove in od nadrobnosti nakupovanja podarjenega ji kinča ter reče: „To je sedaj največja dragocenost mojega kinča, katere ne bom nikdar odložila, ker me bo vedno spominjala tvoje srčnosti.“

* Zoper davico (difterido) iznašel je vspešno zdravilo prost delavec v južni Avstraliji. Odraslim zapisaval je štiri kaplje močne žveplene kisline, katere se kanejo v kozarec vode do $\frac{3}{4}$ kozarca napolnjene. Otrokom zadostuje manja merica. Vspeh tega zdravljenja je neki videti takoj, ker kislina para sito hipoma zamori in bolnik zaproko izkašlja. Otroci, katerih ozdravljenja se ni več pričakovale, so neki 10 minut po zavžitji tega zdravila kazali slast na jedi in veselje k igranju.

Naši dopisi.

Z Dunaja 24. okt. (Delovanje državnega zbora) bliža se, kakor videti, svojemu koncu. Odseki za pogodbo delujejo in izrekoma predlog o ponovljenji carinske in trgovinske pogodbe bil je v četrtek sprejet v velikem odseku 45 udov. Sinoči prečital je poročevalec Sochor dotično poročilo, katero bržčas prihodnji terek ali sredo pride v posvetovanje v javni seji.